

Bilaga Redovisning av den interna kontrollen 2025

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och resurseffektivt sätt, att information och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande och att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, avtal, styrande dokument med mera. Arbetet med intern kontroll inom kommunen utgår från reglemente för intern kontroll och riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och internkontroll.

I kommunen har respektive nämnd och bolagsstyrelse ansvar för den interna kontrollen inom sina ansvarsområden. Den interna kontrollen omfattar att säkerställa en god kontrollmiljö, vilket bland annat innebär att processer, rutiner, organisation, arbetsmiljö och kultur är ändamålsenliga. I detta ingår även att bedriva en strukturerad uppföljning och kontroll samt ett systematiskt arbete med riskhantering. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att det finns en god intern kontroll i kommunen och har tillsammans med Uppsala stadshus AB ett samordnande ansvar för den interna kontrollen. Kommunstyrelsen ska enligt uppsiktsplikten bidra med stöd till och utvärdering av den interna kontrollens funktionalitet och ändamålsenlighet och rapportera detta till kommunfullmäktige. Nämndernas och bolagsstyrelsernas internkontrollplaner beskriver vad som behöver göras utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalysen. Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att följa upp kontrollmomenten i internkontrollplanen enligt beskriven frekvens och metod. Nämnder och bolagsstyrelser redovisar årligen resultatet av sin uppföljning till kommunstyrelsen.

Den interna kontrollen har i allt väsentligt skett i enlighet med Riktlinjen för nämnders och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering och uppföljning och internkontroll samt Reglemente för intern kontroll.

Aktiviteter under året

Inom ramen för det övergripande ansvaret för den interna kontrollen håller kommunstyrelsen ett nätverk för representanter från nämnder och bolag. I Teamsverktyget finns en dedikerad kanal för intern kontroll som används för kommunikation, dialog och material till representanterna i nätverket. Stöd för vidareutveckling av internkontrollplaner och arbete med intern kontroll har erbjudits till representanter i nätverket. Stödet har bestått av bland annat feedback på kontrollmoment och kontrollmetoder och coachning. Flera nämnder och bolag har nyttjat möjligheten.

Kommunstyrelsen tillhandahåller utbildning i intern kontroll för nämnder och bolag, såväl grundutbildning som fördjupning, samt en utbildning i riskhantering. Två fördjupningsutbildningar i intern kontroll har hållits under året, en i april och en i augusti. På dessa har verksamhetscontrollers och liknande roller deltagit. Kommunstyrelsen har även erbjudit utbildning i intern kontroll för bolagsstyrelser. Majoriteten av de kommunala bolagsstyrelserna genomgick denna utbildning under hösten 2025. Den grundläggande e-utbildning i intern kontroll som funnits att ta del av blev otillgänglig under året. En ny grundutbildning är vid årets slut under framtagande.

Kommunstyrelsen kan besluta att vissa kontrollmoment ska vara obligatoriska för nämnder och/eller bolag att införa i respektive internkontrollplan. Inför 2025 beslutade kommunstyrelsen att det obligatoriska kontrollmomentet angående kontinuitet och analog beredskap vid avbrott och störningar skulle kvarstå, samt att två nya obligatoriska kontrollmoment skulle läggas till. De två nya kontrollmomenten omfattar genomförande av mognadsdialoger i syfte att följa upp och stärka informationssäkerhetsmognaden samt krav på att samtliga medarbetare genomgår den obligatoriska informationssäkerhetsutbildningen. Under året beslutade kommunstyrelsen att lägga till ytterligare ett obligatoriskt kontrollmoment som gäller för de kommunala bolagen. Kontrollmomentet ska säkerställa att samtliga kommunala bolag har registrerat aktuella uppgifter hos Bolagsverket.

Den gemensamma mallen för internkontrollplan har uppdaterats inför 2026. De obligatoriska kontrollmomenten har justerats i enlighet med kommunstyrelsens beslut och en kolumn har lagts till i syfte att förtydliga ansvar för kontroll.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Vid årsskiftet 2024/2025 saknades beslutsdatum i två av bolagens internkontrollplaner. I en av dem saknades även diarienummer. Kommunstyrelsen har i samband med delårsuppföljningen per april följt upp att de två bolagen kompletterat sina internkontrollplaner med denna information. Det ena bolaget har kompletterat internkontrollplanen med beslutsdatum och diarienummer. Det andra bolaget har inte kompletterat men har blivit uppmanade att tillse att beslutsdatum och diarienummer framgår i internkontrollplan 2026.

Vid årsskiftet 2024/2025 saknade även tre nämnder kontrollmoment inom vissa kontrollområden. Kommunstyrelsen har i samband med delårsuppföljningen per augusti följt upp att dessa tre nämnder kompletterat sina internkontrollplaner med kontrollmoment inom de kontrollområden som saknades. En nämnd hade kompletterat sin internkontrollplan. De andra två har tillsett att internkontrollplan 2026 innehåller samtliga fyra kontrollområden.

Kommunstyrelsen har även i samband med delårsuppföljningen per augusti följt upp att samtliga bolag har lagt till det under året nytillkomna obligatoriska kontrollmomentet i sina internkontrollplaner.

Nämndernas och styrelsernas rapportering

Nämndernas och bolagsstyrelsernas rapportering av intern kontroll 2025 och internkontrollplaner för 2026 finns i kommunstyrelsens diarium.

Sammanfattning av nämndernas rapportering

Samtliga nämnder har använt korrekt mall och har fattat beslut om internkontrollplan 2026 i tid. De har även lämnat in internkontrollplanerna till kommunstyrelsen.

Alla nämnder har samtliga obligatoriska kontrollmoment i sina internkontrollplaner och har angett ansvariga för kontroller. Alla utom tre nämnder har kontrollmoment inom samtliga kontrollområden.

Samtliga nämnder har lämnat in uppföljning av internkontrollplan 2025 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av bolagsstyrelsernas rapportering

Alla kommunala bolag utom två har fattat beslut om internkontrollplan 2026 i tid, och även lämnat in dem i tid till kommunstyrelsen via Uppsala Stadshus AB. Två bolag fattade beslut om internkontrollplan 2026 först i januari 2026, vilket är ett avsteg från riktlinjen som säger att beslut ska fattas innan 31 december.

Alla bolag utom två har använt den mall som kommunstyrelsen tagit fram. De två som inte använder mallen har i allt väsentligt utformat sina rapporter i enlighet med kommunstyrelsens. Två bolag har dock inte angett ansvariga för kontrollerna.

Alla bolags internkontrollplaner för 2026 innehåller samtliga obligatoriska kontrollmoment. Alla utom två bolag har kontrollmoment inom samtliga kontrollområden.

Samtliga bolag har lämnat in uppföljning av internkontrollplan 2025 till kommunstyrelsen.

Analys och utvärdering av system och rutiner för intern kontroll 2025

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen ingår i mallen för internkontrollplanen. I analysen beskriver nämnderna och bolagen hur de arbetar och är organiserade för sin interna kontroll i enlighet med anvisningar under nedanstående rubriker.

Analys och utvärdering av system och rutiner för intern kontroll syftar till att stödja utvecklingen av den interna kontrollen inom nämndernas och bolagens verksamhetsområden. Genom att den samlas in ger den ett underlag för samordning och lärande på kommunövergripande nivå. Inrapporteringen ger också kommunstyrelsen insyn i hur nämnder och bolag har organiserat sitt arbete.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Beskriv hur nämnden/bolagsstyrelsen har arbetat med intern kontroll under året enligt den kommunövergripande riktlinjen för nämnders och bolagsstyrelsers verksamhetsplanering och uppföljning och internkontroll och bedöm om riktlinjen är funktionell. Beskriv hur urvalet av prioriterade risker har gått till.

Organisation och ansvar för arbetet med intern kontroll

Beskriv hur arbetet med den interna kontrollen inom nämndens/bolagsstyrelsens verksamhetsområde har bedrivits och varit organiserat samt en analys över hur arbetet har fungerat.

Beskriv hur nämnd/bolagsstyrelse har involverats i arbetet med den interna kontrollen, uppgifter om ansvariga chefer och handläggare samt en beskrivning av ansvarsfördelning och arbetssätt.

Beskriv hur den interna kontrollen har kopplats till övrigt arbete med ledning, styrning och utveckling av verksamheten.

Planerad utveckling av intern kontroll 2026 och framåt

Beskriv hur nämnden/bolagsstyrelsen tänker utveckla arbetet med intern kontroll under 2026 och framåt.

Sammanfattning av nämndernas organisation och arbetsätt

Efterlevnad av riktlinjen och analys av funktionalitet

De flesta nämnder skriver att de följer riktlinjen och nämner den i texten. Några nämner reglementet istället. För de som inte nämner riktlinjen direkt framgår det ändå att de arbetar i enlighet med den genom hur de beskriver processen från riskhantering och planering till uppföljning. Flera nämner även omvärldsanalys. Arbetet med riskhantering och valet av hur riskerna ska hanteras utgör grunden för internkontrollen. De flesta nämnder beskriver att risker prioriteras och sorteras för att åtgärdas inom verksamhetsplanen, internkontrollplanen eller i andra sammanhang. De flesta beskriver också detta arbete i det större sammanhanget och årshjulet för verksamhetsplanering och uppföljning. Uppföljning av internkontrollplaner sker också till övervägande del i enlighet med riktlinjen. Det innebär att arbetet sker på ett systematiskt sätt inom kommunens nämnder.

De flesta nämnder har bedömt att den process de följer för arbete med riskhantering, verksamhetsplanering och intern kontroll ger nytta för verksamheten. Endast några få nämnder har uttryckt en bedömning av riktlinjen som sådan. De som har angett en bedömning av riktlinjen anser att den är funktionell och ger struktur. Några nämnder har kompletterat riktlinjen med egna rutiner. Det framstår som att riktlinjen ger stöd för arbetet med den interna kontrollen och som att samtliga nämnder följer den i allt väsentligt.

Organisation och ansvar

Samtliga nämnder beskriver organisation och ansvarsfördelning för arbetet med att ta fram och följa upp internkontrollplanen och de flesta beskriver även organisationen för intern kontroll i övrigt. Hos de flesta nämnder framgår det att nämnden har involverats i arbetet med framtagande eller i vart fall prioritering av risker. Några nämnder skriver att arbetsutskottet deltagit i prioritering av risker. För en nämnd saknas information om nämndens involvering och en nämnd har beskrivit att nämnden kommer att delta i prioritering av risker under 2026. Bilden är att det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning gällande intern kontroll hos nämnderna, och att det finns en medvetenhet av vikten av en god intern kontroll.

Utveckling av arbetet med intern kontroll

Samtliga nämnder beskriver, i olika omfattning, plan för det fortsatta arbetet. Några exempel på angivna utvecklingsinsatser är utveckling av riskhantering och arbetet med omvärldsanalys, djupare involvering för nämnd, vidareutveckling av kontrollmoment och förbättra kontrollmiljön bland annat genom ytterligare inkorporering av intern kontroll i det löpande arbetet. Det framgår av flera nämnders beskrivning av utveckling framåt, och även under beskrivning av organisation, att de tänker på intern kontroll ur ett bredare perspektiv, inte bara internkontrollplan. Mognaden och förståelsen för intern kontroll verkar vara hög och medvetenhet om utvecklingsbehov har noterats.

Sammanfattning av bolagsstyrelsernas organisation och arbetsätt

Efterlevnad av riktlinjen och analys av funktionalitet

Alla bolag verkar följa riktlinjen, och majoriteten nämner den i texten. Några nämner reglementet istället för riktlinjen. För de som inte nämner riktlinjen direkt framgår det ändå att de arbetar i enlighet med den genom hur de beskriver processen. Arbetet med riskhantering och valet av hur riskerna ska hanteras utgör grunden för internkontrollen. De flesta bolag beskriver en strukturerad riskhantering och hur denna ligger till grund för arbetet med intern kontroll. Uppföljning av internkontrollplaner sker också till övervägande del i enlighet med riktlinjen. Det innebär att arbetet sker på ett systematiskt sätt inom kommunens bolag.

Ett fåtal bolag har bedömt den process de följer för arbete med riskhantering, verksamhetsplanering och intern kontroll, och endast tre bolag har bedömt riktlinjens funktionalitet. De som har angett en bedömning anser att den är funktionell. Några bolag har kompletterat riktlinjen med egna rutiner, eller planerar att utveckla egna rutiner som komplement. Det framstår som att riktlinjen ger stöd för arbetet med den interna kontrollen och som att samtliga bolag följer den i allt väsentligt.

Organisation och ansvar

Samtliga bolag beskriver organisation och ansvarsfördelning för arbetet med att ta fram och följa upp internkontrollplanen och några beskriver även organisation för arbetet med intern kontroll i övrigt. Fem av tolv bolag anger att styrelserna involveras i arbetet med riskanalysen, men flera bolag anger att de planerar att involvera styrelsen 2026. Bilden är att det finns en organisation och ansvarsfördelning gällande intern kontroll hos bolagen, men att det finns utrymme för förbättring hos några bolag. Det framstår som att medvetenhet och kunskap om intern kontroll har ökat inom bolagen och de flesta beskriver pågående utveckling, inklusive mer involvering av styrelser.

Utveckling av intern kontroll

Samtliga bolag beskriver, i olika omfattning, plan för det fortsatta arbetet. Några exempel på angivna utvecklingsinsatser är utveckling av riskhantering, djupare involvering av styrelse, säkerställande av processen genom bland annat utveckling av rutiner och kunskapshöjande insatser, samt även öka kunskapen om intern kontroll i ett bredare perspektiv och genom utbildning och övning stärka även löpande internkontrollarbete. Det förefaller finnas en medvetenhet om intern kontroll även i en bredare kontext än internkontrollplan, och medvetenhet om utvecklingsbehov är hög.

Arbetet framåt

Arbetet med intern kontroll har utvecklats hos såväl nämnder som bolag under de senaste åren. I takt med en ökad mognad ändras även behovet av stöd och formerna för detta. Nätverksträffarna kommer därför att fokusera mer på dialog och erfarenhetsutbyte under 2026. De kommer även fortsättningsvis att vara tillfällen för delgivning av information, men med mer utrymme för nämnder och bolag att samtala och dela erfarenheter och idéer sinsemellan. Utöver detta kommer kommunstyrelsen fortsätta erbjuda direkt och enskilt stöd till nämnder och bolag i arbetet med intern kontroll.

Från kommunövergripande håll planeras även ytterligare utveckling av mallar och styrande dokument. Detta för att förenkla processen för nämnder och bolag och därmed förbättra förutsättningarna för en god intern kontroll.

När det gäller arbetet med risker kvarstår utvecklingsarbetet med att kunna spåra utvecklingen av riskvärdet för att se om riskvärdet ökar eller minskar över tid. Riskvärdets utveckling speglar om genomförda åtgärder ger den effekt som är tänkt. Att följa denna utveckling skulle underlättas av att i större utsträckning digitalisera arbetet med risker och internkontrollplaner genom att utveckla kommunens planeringsverktyg till att bli mer ändamålsenligt för detta syfte. Det är dock ett arbete som ligger längre fram i tiden än kommande verksamhetsår.

Kommunstyrelsen kommer i samband med uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan per augusti 2026 kontrollera att de tre nämnder och två bolag som saknar kontrollmoment inom vissa kontrollområden kompletterat sina internkontrollplaner med dessa. Kommunstyrelsen kommer även kontrollera att de bolag som inte angivit ansvarig för kontrollmoment antingen kompletterar internkontrollplanerna med detta, eller förtydligar ansvaret i samband med delårsuppföljning av internkontrollplan 2026.